

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

การดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่

โดย

นายโชติ นุชม่วง

สิงหาคม 2542

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น 2) ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร ในทหระณะของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้คือ คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 3 ระดับชั้น คือ กลุ่มระดับชั้นที่ 1 (กลุ่มดี) กลุ่มระดับชั้นที่ 2 (กลุ่มปานกลาง) และกลุ่มระดับชั้นที่ 3 (กลุ่มต้องปรับปรุง) ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำนวน 262 คน ซึ่งเป็นคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรระดับชั้นที่ 1 จำนวน 64 คน กลุ่มระดับชั้นที่ 2 จำนวน 84 คน และกลุ่มระดับชั้นที่ 3 จำนวน 114 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและผ่านการทดสอบความตรงและความเที่ยงแล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC) ผลการวิจัยมีดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น พบว่า มีอายุเฉลี่ย 49 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 100,363 บาท/ปี

มีพื้นที่ทำกินเฉลี่ย 11 ไร่ ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร เฉลี่ย 6 ปี และมีประสบการณ์ฝึกอบรมเฉลี่ย 2 ครั้ง/ปี เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น ด้วยสถิติ F-test พบว่ารายได้ของครอบครัว ขนาดพื้นที่ทำกิน ระยะเวลาการทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม และประสบการณ์ฝึกอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อแยกตามอายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

การดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรนั้นพบว่า ด้านการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ด้านการจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ ด้านการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก ด้านการจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตให้สมาชิกเช่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยสถิติ F-test พบว่าการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกกิจกรรม

ในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 ระดับชั้น ผู้ให้ข้อมูลระบุปัญหาจากปานกลางถึงน้อยที่สุดคือ ปัญหาการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง การจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย การส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ การจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตให้สมาชิกเช่า และการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก มีปัญหาในระดับน้อย ส่วนการรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ผู้ให้ข้อมูลระบุข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดหาเครื่องจักรกลหรือเครื่องมือทางการเกษตร และช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรในด้านเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งจัดสรรให้ตรงตามเวลาที่กลุ่มต้องการ ควรจัดลำดับก่อนหลังตามความพร้อม และการเริ่มจัดตั้งกลุ่ม นอกจากนั้นควรหาทางช่วยเหลือกลุ่มที่ดำเนินงานแล้วประสบปัญหาขาดทุนมีหนี้สินที่เกิดจากภัยธรรมชาติ